

Л2009
17298к

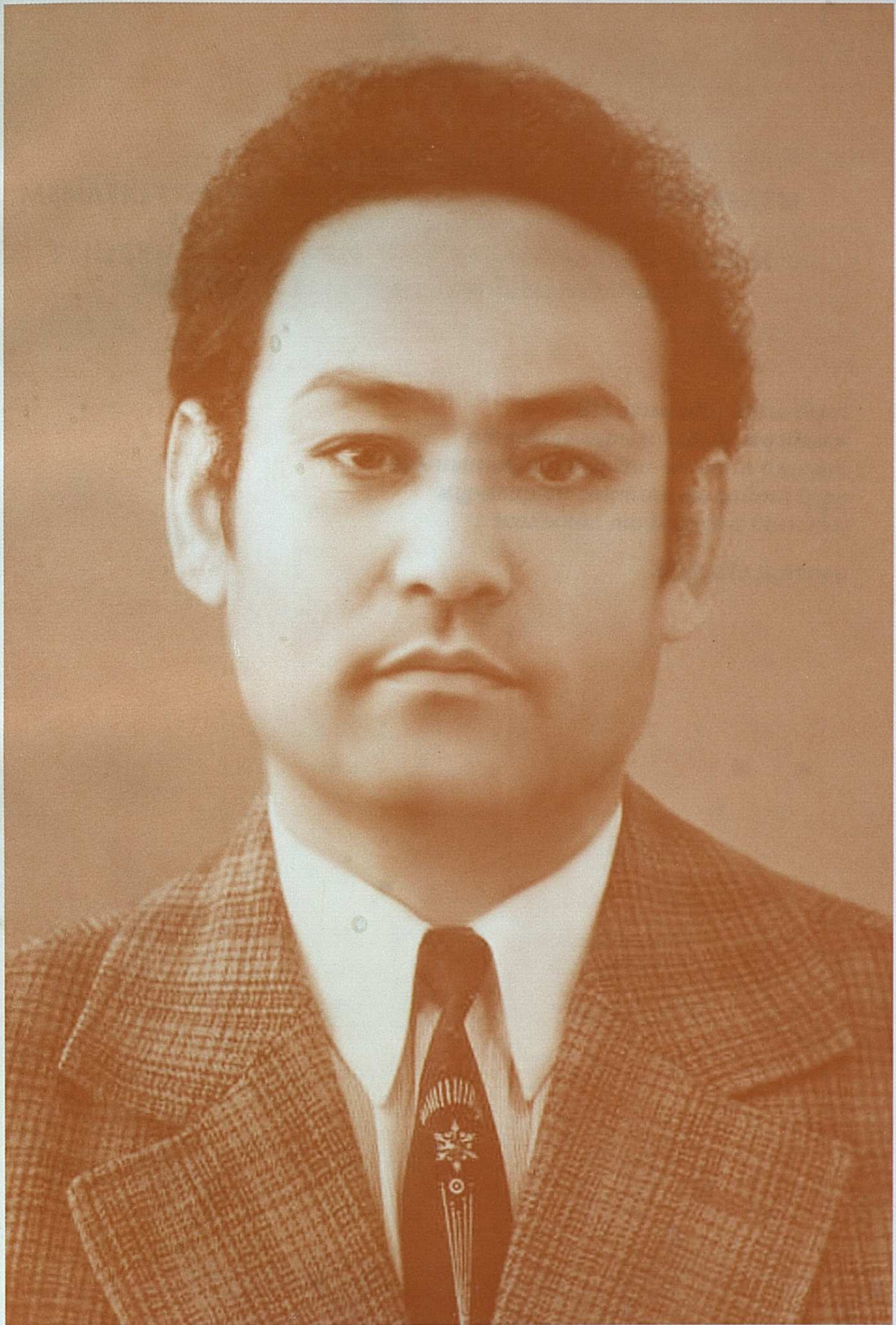
СЫРДАРИЯ КИТАПХАНАСЫ

БАЗАРБАЙ
ИСАЕВ

ШЫҒАРМАЛАРЫ

"MADENI MURA"
MEMLEKETTIK BAĞDARLAMASYNYŇ KİTAP SERIYALARY
KAZAKSTAN RESPUBLIKASYNYŇ
TUNĜYSH PREZIDENTI NURSULTAN NAZARBAEVTYŇ
BASTAMASY BOIYINSHA SHYFARYLDY

*Біз өзіміздің арғы-бергі
ата-бабаларымыздың жүздеген
буынының қалдырған өсиетін ақтап,
мұраларын сақтап, молайта беру
жолында топтасуға тиіспіз.*

Н.Ә. Назарбаев

Редакция алқасы

Бердібаев Р., төраға

Алматов А.

Досжан Д.

Кәрібозұлы Б., жауапты редактор

Қасқабасов С.

Қоңыратбаев Т.

Момынбаев Б.

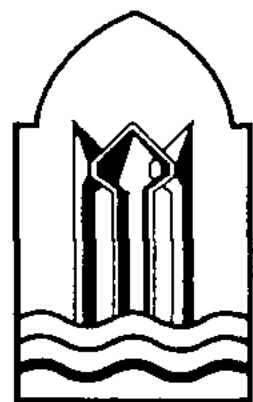
Оразбай И.

Оспан С.

Пірназар С.

Рахымбекұлы Ә.

Сейсекеева К.

СЫРДАРИЯ КІТАПХАНАСЫ

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНЫҢ ӘКІМДІГІ
ҚОРҚЫТ АТА АТЫНДАҒЫ
ҚЫЗЫЛОРДА МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІ

БАЗАРБАЙ
ИСАЕВ

ШЫҒАРМАЛАРЫ

БІРІНШІ ТОМ

КҮН ТУДЫ

ӨЛЕҢДЕР МЕН ПОЭМАЛАР

“ФОЛИАНТ” БАСПАСЫ
АСТАНА-2009

УДК 821.51
ББК 84 Қаз 7-5
И 83

Кітап Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университетінің жанындағы «Халықаралық Қорқыт Ата мұраларын ғылыми-зерттеу орталығы» қоғамдық бірлестігінде дайындалып, баспаға университет Ғылыми Кеңесінің шешімімен ұсынылды

Пікір жазғандар:

Ә. Рахымбекұлы – ақын, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі;

Ғ. Тұяқбаев – филология ғылымдарының кандидаты

И 83 Исаев Базарбай.

Шығармалары. – Астана: Фолиант, 2009.

Т. 1. Күн туды. Өлеңдер мен поэмалар. – 416 б.

ISBN 9965-35-657-2

«Сырдария кітапханасының» құрамына екі томдық жыр жинағымен еніп отырған ақын Базарбай Исаевтың бірінші кітабы «Күн тудыға» бұрын жарияланған жыр жинақтарынан іріктеліп алынған өлеңдері еніп отыр. Ақынның жүрегінен жарып шыққан жыр жолдары Отанға, туған жерге деген сүйіспеншіліктен туған. Сонымен қатар ақын өскен ортасы мен қоғамның көкейкесті мәселелеріне өз ойын білдіреді, адамдар арасындағы адамгершілік, адалдық тәрізді асыл қасиеттерді, кіршіксіз таза махаббатты, жалынды жастықты жыр етеді. Тілі шұрайлы, мазмұны мағыналы өлең жолдары оқырманын ойға жетелейді.

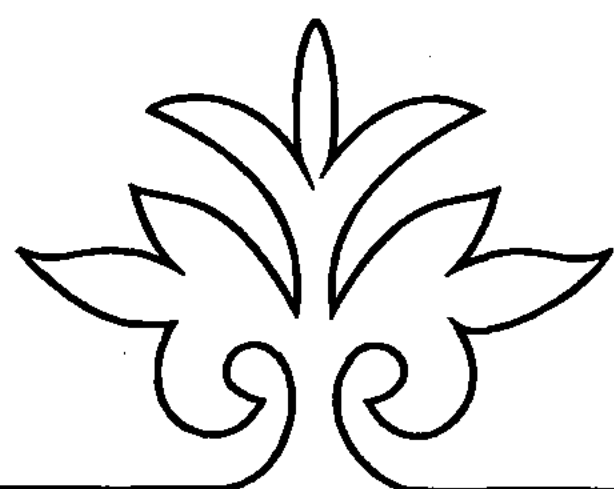
Кітап көпшілік оқырман қауымға арналған.

И 4702250202
00(05) - 09

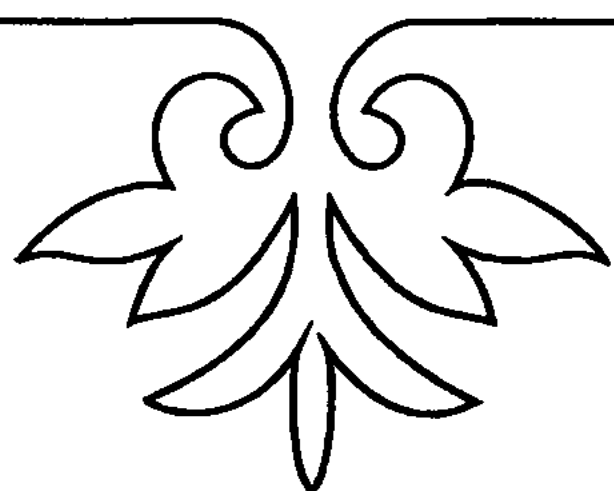
УДК 821.51
ББК 84 Қаз 7-5

ISBN 9965-35-657-2 – (Т. 1)
ISBN 9965-35-656-4

© Исаев Базарбай, 2009
© «Фолиант» баспасы, 2009

ӨЛЕНДЕР

УДК 821.51
ББК 84 Қаз 7-5
И 83

Кітап Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университетінің жанындағы «Халықаралық Қорқыт Ата мұраларын ғылыми-зерттеу орталығы» қоғамдық бірлестігінде дайындалып, баспаға университет Ғылыми Кеңесінің шешімімен ұсынылды

Пікір жазғандар:

Ә. Рахымбекұлы – ақын, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі;

Ғ. Тұяқбаев – филология ғылымдарының кандидаты

И 83 Исаев Базарбай.

Шығармалары. – Астана: Фолиант, 2009.

Т. 1. Күн туды. Өлеңдер мен поэмалар. – 416 б.

ISBN 9965-35-657-2

«Сырдария кітапханасының» құрамына екі томдық жыр жинағымен еніп отырған ақын Базарбай Исаевтың бірінші кітабы «Күн тудыға» бұрын жарияланған жыр жинақтарынан іріктеліп алынған өлеңдері еніп отыр. Ақынның жүрегінен жарып шыққан жыр жолдары Отанға, туған жерге деген сүйіспеншіліктен туған. Сонымен қатар ақын өскен ортасы мен қоғамның көкейкесті мәселелеріне өз ойын білдіреді, адамдар арасындағы адамгершілік, адалдық тәрізді асыл қасиеттерді, кіршіксіз таза махаббатты, жалынды жастықты жыр етеді. Тілі шұрайлы, мазмұны мағыналы өлең жолдары оқырманын ойға жетелейді.

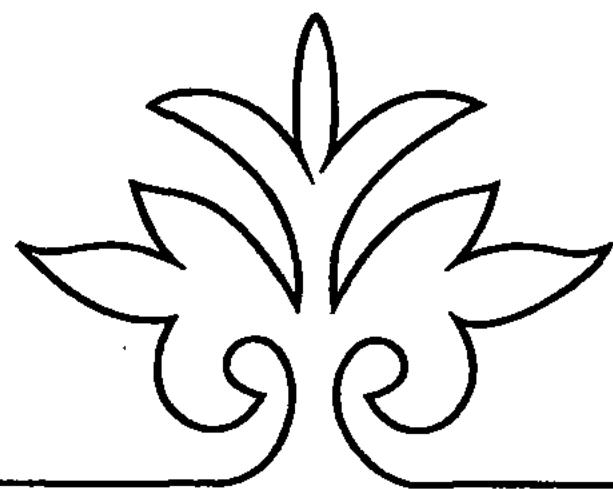
Кітап көпшілік оқырман қауымға арналған.

И 4702250202
00(05) - 09

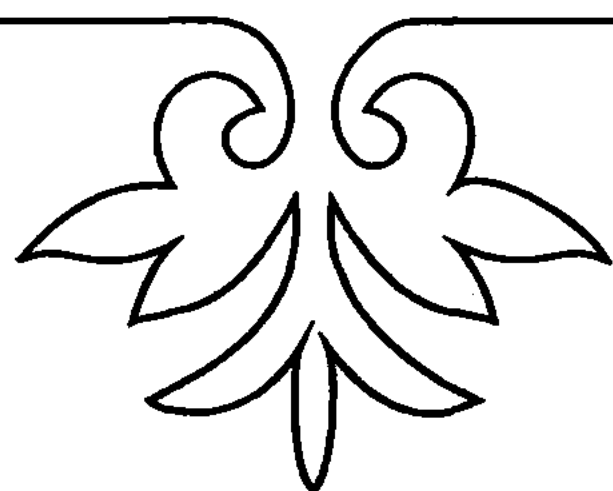
УДК 821.51
ББК 84 Қаз 7-5

ISBN 9965-35-657-2 – (Т. 1)
ISBN 9965-35-656-4

© Исаев Базарбай, 2009
© «Фолиант» баспасы, 2009

ӨЛЕҢДЕР

БІРІНШІ ТАРАУ

МЕЙРАМ ЖЫРЫ

Шырқандар, достар, шаттықтың жыры лауласын,
Көшені күлкі, көңілді думан жауласын...
Атылсын салют – арманның алау фонтаны,
Жер – ана төсін бетке алып, жұлдыздар көктен сауласын!

Азамат, тыңда! Еліне бақыт діттейтін,
Ұлы той бүгін, қызығы мәңгі бітпейтін.
Ұлы той бүгін, емірентіп күйді тартатын,
Ұлы той бізге ұлы бір міндет жүктейтін.

Ұлы той бүгін, өткен күн көзге елестер,
Данышпан, ойлан, келер ұрпаққа кеңес бер!
Армандарымның жалынын алақаныммен,
Әлемге түгел паш етіп жатқан мені ескер...

Ұлы той... достың сүйініп басын иетін,
Ұлы той... қастың күйініп, маңдайы тасқа тиетін...
Ұлы той бүгін, еңбегі жанған ерлерді,
Еміреніп келіп ерке күн құшып сүйетін.

Қазақ ек бұрын пәк жанын қайғы қарыған,
Ғажашпыз енді бақ қонып, дәулет дарыған.
Күн өшпей бітпес намыс пен ардың күресі,
Құтқарған біздің халықты көп заман шеккен зарынан.

Шырқандар, достар, аспанның астын балқытып,
Нұр таңнан, жастар, болашағыңды ал күтіп...
Ұлы той бүгін, тарихтың өзі тік тұрған
Көзіне күннің жалауын жайып шалқытып!

ОТЫЗҒА ОДА

Ассалаумағалейкум, отыз достым,
Омырауыңнан ешқашан от үзбеспін...
Боларыңа сенемін керуенбасы,
Отыздардан басталар отыз көштің.

Ар алдында, немесе дар алдында,
Ант еткен әділеттен жаралдың ба?!
Талай ғасыр адасып таппай жүріп,
Бүгін қайта өзіме оралдың ба?!

Көтер мені... көгіңе көтер мені,
(Мәңгі жас қып өмірді кетер ме еді?!)
Өңіріңе өрмелеп барамын мен,
Омырауыңа өшпейтін от өргелі.

Жүрегімнен суырып өрелі өлең,
Жазирамның жас гүлін тере берем.
Айналайын, отызым, өшпес отым,
Келбетіңнен күн нұрын көре берем.

Жастықтың жалынымен бұрқанамын,
Көкірегімнің күйін шерт, нұр талабым!
Табиғатты ұлымдай тербетейін,
Жиырманшы ғасырдың шырқап әнін...

АКРО ӨЛЕҢ

Торықпа ертеңге сен, бүгінге сен,
Таптырмас маржан терең үңілмесең.
Толықсып тебірентер атқан таңдай,
Толғаулар туар талай түңілме, сен!

Оралмас атқан оқтай күнің өткен
Ол бірақ, ойлар тастап, күліп өткен.
Орман – ой ақсүйегін таптырмайтын,
Ойынмен өткізген қыз түні деп пе ең!..

Рахатқа жас жаныңды малындырып,
Рауандап атқан сайын таңың күліп;
Раушан жүректерге жүрерсің сен
Риясыз ақ жырыңды сағындырып.

Ықтама, дауыл соқса ұмтыл алға,
Ылаңның ыдырысын бұлты қалмай.
Ылдидан төске шапсын тұлпар – шындық,
Ықылас түссе көңіл құлпырардай.

Қаймықпа қиындықтан, қатерден де,
Қажыма, шәкірттік шақ өтер демде.
Қайраттан, жарқылдаған жырыңды жаз,
Қайықтан аппақ желкен көтергендей!

Періште – ғасырыңнан алыс қалмай,
Пайымда оң-солыңды данышпандай.
Палуан төзіміңмен таптап таста,
Пәтуасыз, пайымсыз ой қарысқанда.

Алмастай жарқылдағын, тартынбағын,
Алдыңда қол бұлғап тұр жарқын бағың.
Арманның асқарына алып барар
Арыстан арынындай қарқынға мін!

* * *

Бір сарынды, бір үнді,
Өмір өтіп жатыр-ау.
Кім ұғады сырымды?
Кімге айтамын, батыр-ау?!

Білгені жөн бәрінің,
Жыр жазбаймын күлкі үшін.
Мүлгіген жас-кәрінің
Жанын даусым сілкісін!

Өтсін күндер от өріп,
Қалсын жақсы белгісі.
Жүрегімді көтеріп
Етем жастық гербісі!

ШОПАН ЖЫРЫ

Жайлауға шық, көктемді көргің келсе,
Құшақ-құшақ гүлдесте тергің келсе.
Саф ауада тербеліп, толқып тұрып,
Бұлбұл қыздай ән шырқап бергің келсе!

Қонағым бол құрметтеп сыйлайтұғын,
Қайтаруға қалаға қимайтұғын.
Көктем мынау – өзімнің пәк көңілім,
Бар алғысын әлемнің жинайтұғын

Жайлау қандай жанымды желіктірген,
Ғашық болып қаларсың көріп бірден.
Қонағым бол қапысыз сыйлайтұғын,
Жалғыз жүріп жапанда зеріктім мен.

Жарқылдаған жүзіндей нұр алмастың,
Жайраңдамай, жабығып тұра алмаспын.
Сағынармын сәулетті қалаларды,
Кең жайлаусыз салтанат құра алмаспын.

Жайлауға шық көктемді көргің келсе,
Құшақ-құшақ гүлдесте тергің келсе.
Саф ауада тербеліп, толқып тұрып,
Бұлбұл қыздай ән шырқап бергің келсе!

* * *

Қиқулап ұшқан құстардың,
Қанатынан есіп ақ сәуле самал – майда сел,
Жап-жасыл жерге құштар күн,
Еміреніп тұрып масаты нұрын жайды әсем.
Алаулап жатқан армандай ару көктем бұл:
Дүниені түгел құмарлықпенен жайнатқан,
Бұлбұл – даланы сайратқан.
Әз аналардың ақ сүті сынды
Балбұлақтар мәңгі бұрқаған сырлы аймақта
Періште-бөбек жүрегін
Елжірететін көктем бұл!

Ұлы бақыттың дауылы соғып
 Қуанышты сәттей шалқыған,
 Ақша бұлттардай әдемі шақта қалқыған,
 Мөп-мөлдір сезім көктем бұл!
 Маңайды түгел майысқақ гүлдер қаптаған,
 Құдіретті күштің базарын гүрлеп мақтаған,
 Аңқылдап тұрып
 Бар сырын нөсерлеткенмен,
 Құпиясын мәңгі тереңде ғана сақтаған,
 Көк бұйра теңіз көктем бұл!

ЖАС ТАЛАБЫ

Шаттанамыз... Мақтанамыз лепіріп,
 Ақталамыз кейін соған өкініп.
 Аттанамыз алғы күнге
 Алдымен
 Армансыз бір алмай тұрып бекініп.

Балалық па... Даналық па бұл деген,
 Алабұртпа алау көңіл гүлдеген.
 Жаңалыққа жаны құмар жас ғұмыр,
 Келер күнді аңсап кіршік ілмеген.

КҮЗГІ ЭСКИЗ

Оңайлықпен оталмайды мотор біткен таңертең,
 Құс төсекті, жар құшағын қалай қисын ақ еркем?!

Малдар ықтап үй маңынан қуғаныңмен кетпейді,
 Сұп-суық жел жапырақты бір сілкімей өтпейді.

Қырау басқан: сарғайған шөп, жұлым-жұлым талдарды,
 Қырда жалғыз қаңбақ қуып ызыңдаған ән қалды...

Мұрындықтап бота құмды құйын кетті аспандап,
 Мөліп тұр жас көктемге гүл құшағын ашқан бақ.

Биік таудың иығына келеді әсем күн шығып,
 Машинаның моторы боп тұтанады тіршілік.

Қатал қыстың ызғары бар суық лепті бұл таңда,
 Жанталасты жапырақтар қонбақ болып бір талға.

Бар табиғат жылылық пен мейірімге іңкәрдай,
 Көкжиекті шаңдатады жел бір асау тұлпардай.

Қаз-үйрегін аңсап жылап, жан-тәнімен теңселіп,
 Жатыр жүдеп, іштей мөңкіп, ауыр ойға көл шомып...

* * *

Думанды күндер, тұмансыз түндер толассыз,
 Алдыңнан шықсын арманның туын көтеріп.
 Тағдырдың дарқан тартуын бөліп талассыз,
 Ертеңге еркін ене бер гүлден от өріп!

Шайқалып, шалқып жапырақ жайған аршадай,
 Сәулелі шақта мұңайып әсте көрмегін.
 Шұғыла дәуір аялай берер, шаршамай
 Мұрагерлерге құра бер шаттық өрмегін!

* * *

Сахараның Ботагөзі, Баяны –
 Ақбөкенді көрдім мұңлы, аядым...
 Үркек болып кетіпті өзі лезде,
 Сенгіш қалпы жоғалыпты баяғы.

Маңайына жуытпайды, жаралы
 Көкірегін буып қайғы барады...
 Сенім үміт гүлі еді ғой құлпырған,
 Айтшы маған кім үзді оны, қарағым?!

Неге-неге сипатпайсың маңдайдан?
 Неге жаның баяғыша салмайды ән?
 Қалай ғана байқамайсың, қанаттым,
 Көкірегім астан-кестен... қан майдан...

Қайран сұлу, бұл өмірді той деп пе ең?!
Мен де қарап тұрғандаймын әйнектен...
Қызық едің ой, неткен!
Бұзық едің ой, неткен!!!

* * *

Топырлап келіп, топталып,
Тұмандап тұрып қалатын.
Кейде бір боран боп қалып,
Жұлдыз боп кейде жанатын –
Ойларым менің, ойларым.

Қиянға қиял үдеріп,
Арманға ерік беретін.
Бұлттай кейде түнеріп,
Бәйгеден кейін келетін –
Ойларым менің, ойларым.

Ұшқындай кейде жалт етіп,
Жаңбыр боп кейде сіркірер.
Найзағай болып жарқ етіп,
Күн болып кейде күркірер
Ойларым менің, ойларым.

ТҮРЛІ СӘТТЕР

Қоңыр қаздай даусымды бір соза алмай,
Орман ойлар жапырағын жаза алмай.
Мен отырмын...
Жұлдыздардай көктегі,
Аппақ-аппақ үміттерден көз алмай.

Сәтсіздіктер қонақтардай күтпеген,
Өз ойыңнан шығармайды-ау діттеген.
Мақсаттар көп... Міндеттер көп алдымда,
Жырларымдай аяқталып бітпеген...

* * *

Жанымды қинап түрлі сөт қамаған,
 Мойымас мақсатым бар – мақтана алам!
 Бір сөт бар төзіміме тірек болған,
 Бір сөт бар сабырымды сақтамаған.

Бір сөт бар бір ғұмырға бермейтұғын,
 Бір сөт бар мың ғұмырды жерлейтұғын.
 Келіңдер,
 Түлкі-сөттер тұтқиылдан,
 Ақ түйғын арманыма бермей тыным...

* * *

Арманым – биік ұшқан бір құс аппақ,
 Келемін кең далада гүл құшақтап.
 Кеудемнен балбұлақтар атқылайды,
 Салюттер атылғандай түнгі шақта.

Шіркін-ай...

Теңіз көңіл тасыған сөт,
 Тамаша табиғатқа қосыла алса...
 Дауылды ғасырымның биігінен,
 Тынбастан жар саламын осыны аңсап...

* * *

Бір сөттер бар... Кемшілікті тереді,
 Дұшпаныңа қолды байлап береді.
 Сол сөттерде арыстандай атылып,
 Дүниені дөңгелеткің келеді...

Пай-пай, осы қилы сөттер қинайды-ау,
 Түрлі сөттер тарпаңдығын тыймайды-ау.
 Тәтті сөттер,
 Өттең, шіркін мәңгілік,
 Менің құйттай құшағыма сыймайды-ау!!!

* * *

Түрлі сәттер... Сан қилы сыр шертеді,
Түрлі сәттер – таусылмайтын ертегі.
Бір сәт менің мерейімді өсіріп,
Бір сәт менің өзегімді өртеді.

Түрлі сәттер өмірдің әр белесі,
Жүріп келем қабырғаммен кеңесіп.
Бір сәт тұрса, күйбеңдетіп күйкі өмір,
Бір сәт тұрар айдарымнан жел есіп.

Қайран өмір... у мен балдың қоспасы,
Әлсіз жандар жүрген жоқ-ау бос қашып.
Түрлі сәттер, сапарластар сан қилы,
Мен олармен өтем мәңгі достасып...

* * *

Қайғым да көп... Қуанышым одан көп,
Түрлі сәттер – мың құбылып соғар леп.
Қайғы таудың болса көрлі тасқыны,
Қуанышым жатыр алда тоған боп...

Ер жігітті жындандырған қызға ұқсап,
Жас жүректі жаралайды бұзық сәт.
Мәңгі көктем ақ жанымның жайлауы,
Бұлбұлы боп сайрай берсін қызық шақ!

БІР-АҚ СӨЗ

Бір-ақ сөз – қанымды қайнатып кететін,
Бір-ақ сөз – жанымды жайнатып кететін.
Бір-ақ сөз – қамалды тас-талқан ететін,
Бір-ақ сөз – даламды дастархан ететін.
Бір-ақ сөз – өзіңе басқаны қаратқан,
Бір-ақ сөз – сол мықты көп қару-жарақтан!

Ақындар бар, достарым, жасайтұғын жыр үшін,
 Ақындар бар тағы да жыр жазатын күні үшін.
 Қалау үшін әр сөзді қашайды екен ақындар,
 Өлең болып мәңгілік жасайды екен ақындар.
 Шын ақындар өлеңмен алады ғой тынысын,
 Ал өлеңге өгейдің көрген күні құрысын!

АҒАҒА

Жұмаділла Шәуеновке

Өзіңсің ойнатқан да еркелеткен,
 Өзіңсің көңілімді көркем еткен.
 Отызға келгеніммен
 Әлі күнге
 Алдыңа бара берем еркелеп мен.

Япыр-ай қандай жақсы аға деген,
 Өзіңді аңқылдаған дана көрем.
 Асқар тау көрінгенмен інілерге,
 Өзіңе кішкентай боп қала берем...

* * *

Тамшылары жаңбырдың мұнша неткен ерке еді,
 Ойнағысы келе ме, тереземді шертеді.
 Алаңдайды көңілім біреу келіп тұр ма деп,
 Ойлап қалам тамшылар тұнып тұрған жыр ма деп.
 Тамшылары жаңбырдың тереземді қағады,
 Сыртылымен жүректің жұлдыздарын жағады.
 Күмбірлеген күй болып келе берсін тамшылар,
 Мүмкін олар өлі де мен білмейтін ән шығар...

САИДХАСАНҒА

Дала... дала – жасыл жұмақ, ұлан-ғайыр жер байтақ,
 Күшті болсаң осында кеп мықтылықты көр байқап!
 Жүйріктіктен дәмең болса түс киікпен жарысқа,
 Дауылпаздай әр болмасаң дауылымен алыспа!

Дала биік, болмаса да алып кеуде тау сынды,
 Әнші болсаң алты қырдан асырып көр даусыңды!
 Шөлге шыда апта бойы арымайтын атандай,
 Мұңға шыда мың аунатса мыңқ етпейтін жапандай!
 Дұшпан келсе борай соғып, буырқанып, бұрқанғын,
 Шындық күйін бұлттан асыр қанаты боп сұңқардың!
 Зулап өтсе, думан етсе аққан жұлдыз – тұлпар күн,
 Ер тұлғанды бір биіктен көруге шын іңкөрмін.

* * *

Әділеттің ақ жолында өзиз жанын қиды адам,
 Жақсылықты жанарына сұқтана кеп құйды адам.
 Өмір үшін қымыздай-ақ сапырғанмен миды адам,
 Ойын түгел айта алмапты дегеніңе иланам.
 Бірақ... бірақ... қу нәпсіні жеңе алмапты дегенге,
 Сене алмаймын,

Мойындатсаң ұстап ал да көгенде!

Ақ тақырға ат ойнатып жауға қарсы шапқандар,
 Дем біткенде туған жерін көкірекпен жапқандар.
 Шын батырлар, міне, солар...

Сол ерлігін сақтаңдар,

Уау! Ерлердің айқасынан бақыт тауып жатқандар!
 Бір көруге табылмаса өліп кеткен ер адам,
 Өр мүсінін даламызға соғайық та қоладан.
 Туған жерді қалай сүю керек содан байқалсын,
 Бір көргендер мынау нағыз ер екен деп айта алсын.
 Көз алдыңа елестесе батырлардың қимылы,
 Ол солардың болашақты өлдилеген гимні!

АҚҚОРҒАН ӘУЕНДЕРІ

Бірінші әуен

Уақыт,
 Күн,
 Жел,
 Тыңдаңдар,

Күлге айналды құмғандар,
 Күлге айналды зындандар.
 Күлге айналды балалар,
 Ғазиз жанды аналар,
 Қасиетті даналар,
 Қасіретті қалалар,
 Батырлар да баяғы,
 Күл боп қолын жаяды...
 Қайран бабам қапыда,
 Күйген жаудың отына.
 Қалған үміт үзіліп,
 Жатыр әлі кіжініп...
 Шіркін, қорған өткенді,
 Айтып жатыр көктемге.
 Адамдарға айтатын,
 Қорған тілін ата жау
 Кесіп алып кеткен бе?!

Екінші әуен

Ескі қорған...
 Қайда барсаң құрап қалған адамдардың сүйегі,
 Қорған жайлы мәлімет жоқ, шежіре жоқ жүйелі.
 Ойға шомып жүріп келем, жүріп келем кекпенен,
 Гүл өсіп тұр өліктердің қандарындай кеппеген.
 Көріп келем құмыраның сынықтарын, бастарды,
 Егер менде бір күш болса сөйлетерлік аспанды...
 Бір күш болса сөйлетерлік қорған менен даланы,
 Білер едім елді жұтқан қай жауыздың араны.
 Бір аңыз бар...
 Бір аңыз бар айтатұғын ел ескі,
 Бірақ оған сене алмаймын, айтар ойы көмескі.
 Жүріп келем...
 Гүл өсіп тұр...
 Гүл өсіп тұр нәп-нәзік,
 Қорған толы өлік бізге жібергендей хат жазып.
 Сол хатты оқу қиын еді, қиын еді, ех, қандай!
 Тұрса шіркін, көне күндер, ер өлімдер тоттанбай!
 Бұл қорғанды Аққорған деп атапты атам мақтанып,
 Қорған жайлы бір мәлімет қалған осы сақталып.

Арғы жағы бұлдыр елес, шым-шытырық, шатқалаң,
 Қым-қуыт кез... қала өмірі алға қарай ақпаған
 Өмір үшін ұлы айқаста қорған – жүрек тоқтаған,
 Бүлк-бүлк соққан қала – тамыр содан бері соқпаған.
 Ыза буып жүріп келем...

Жүріп келем кекпенен,
 Қорған болып тұра қалған кеудемде бір отты өлең.
 Өйткені сол бабалардың бізге аты жетпеген,
 Төнімізде қаны ойнайды әлі күнге кеппеген.

Үшінші әуен

Қайран дала, жоныңды
 Қылыштар жатты кескілеп,
 Тұяқтар өтті тескілеп...
 Мықтылық...
 Жара орнына,
 Заматта қаулап өсті көк.
 Жасырғың келді-ау мұңыңды,
 Жасырғың келді-ау мініңді...
 Маңдайдан сипап өсірдің,
 Панасыз қалған ұлыңды...
 Қайран дала,
 Қаншама
 Қанішерлер аңсаған
 Ару едің...
 Жауыздық жан-жағыңнан қоршаған.
 Қорғаныңды талқандап,
 Қас дұшпаның күйретті,
 Даңқыңды атқа сүйретті,
 Халқыңды атқа сүйретті...
 Бірақ осы жеңіліс,
 Бірігуді үйретті!

Төртінші әуен

Ғасырлар тізесін батырып,
 Еңсеңді езіпті...

Аққорған
Алдымнан анамдай аһ ұрып,
Қай күні кезіктің?

Япыр-ау,
Мен не деп барамын
Бабамның тұрағы!
Ерлігі қираған қаланың, —
Салтанат құрады!..

Бесінші әуен

О, баба! Азынаса да азапты күн,
Сақтапсың сары майдай қазақ тілін.
Мойымай сайрандапсың сахарада,
Қайғыдан қайыспапсың ғажаптығың.

Екпінің жатыр өзен ағысында,
Жүйріктің замғап ұшқан шабысында.
Өзіңнің қамал бұзған қайратыңның,
Келеді өлі күнге сағы сынбай.

О, баба! Батырлығың қымбат мұра,
Өзіңнен алғам мынау сымбатты да!
Сөйлей бер құмдар жұтқан қала болып,
Мен сені мәңгі бақи тындап тұрам!

КҮНДЕР

Күндер... Күндер — ұлы тарих беттері,
Күндер шыңға жетпегенім,
Жеткенім...

Бір ғасырды бір ғасырмен жалғаған,
Күндер менің қасиетті өткелім!

* * *

Құлағыма құйған жастан
Жырдың небір ғажабын,
Ей, өз өнім — қазағым!